

fiskeri

November 2016

Petter Dass om torsken

Nu må jeg snu til den nordlandske torsk
som fiskerne kaller for skreien på norsk.
Han nevnes må nordmannens krone.
Han kroner vår hjell og han kroner vår skjå.
Vær lykkelig, bonde, som torsken kan få,
han føder båd' deg og din kone.

Vårt land er ei heller et Kanaan søt
hvor marken med melk og med honning omfløt
her finnes ei druer å plukke.
Nei! Fisken i vannet, det er våres brød
og mister vi hannem, da lider vi nød
og jammelig nødes å sukke.

Ikkje stjæl fesken min!

- Stans ressurstjuveriet!

Fiskeriressursene langs kysten og i havområdene rundt er felleskapets ressurser. Fisken har vært grunnlag for arbeid og bosetting langs kysten fra tidenes morgen. Fisken har alltid hatt stor verdi for kystbefolkningen. I dag er fiskekvotene for torsk fordelt mellom trålerflåten og kystflåten. Trålerflåten har leveringsforpliktelser til konkrete fiskemottak langs kysten som sikrer mottak og foredling på land. Dette sikrer også bosettinga i fiskeværerne. Kystsamfunn er gjennom reguleringer sikret tilgang til fiskeriressursene og dermed også arbeidsplasser og bosetting. Etter år 2000 begynte myndighetene å gi etter

for storkapitalen innen trålerflåten. Omsettelige kvoter er innført og trålerflåtens leveringsforpliktelser diskuteres. Felleskapets eierskap av fiskeriressursene er hjemlet i Havressursloven. Hvordan kan da myndighetene gi bort felleskapets ressurser? Dette er et ressurstyveri fra deg og meg og må stanses.

Regjering Solberg, med den gang Fiskeriminister Elisabeth Aspaker i spissen, satte spørsmålet om trålerflåtens leverings- og bearbeidingsplikter på dagsorden. I Sjømatmeldingen, en konkurransekraftig sjømatindustri (Stortingsmelding nr. 10 (2015-2016)), fremmes det forslag og vurderinger som undergraver dagens system mht. leverings-

og bearbeidingsplikt. I januar vedtok den nye Fiskeriministeren, Per Sandberg, endringer i kvoteinstruksen som gjør det mulig for kystfiskere i Finnmark å kunne selge kvotene innen Nord-Norge. Allerede nå har flere kvoter fra Finnmark blitt solgt til Nordland. Vil Finnmark etter hvert miste fiskekvotene sine? Hva skjer med fiskemottakene når leveringen av råstoff fra kystflåten stadig reduseres? Alt dette kaster fiskerisamfunnene, spesielt i Finnmark, ut i en situasjon der hele grunnlaget for arbeid og bosetting blir satt på prøve. Er det liv laga i fiskeværerne når kystflåten ikke klarer å levere nok fisk til fiskebrukene?

Foto: Norges Miljøvernforbund

Fiskevær langs kysten har alltid vært knyttet til fiskeriene. Fisken både er og har vært grunnlag for arbeid og bosettinga langs kysten. I Havressursloven (2009) §1 står det klart at formålet med loven skal være «...å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna ». Nærhet skal gi rettighet til fiskeriressursene! Lovens §2 sier også klart at: «Dei villlevande marine ressursane ligg til fellesskapet i Noreg ». Hvordan kan man da stå i en situasjon der fiskekvoter omsettes med myndighetenes velsignelse? Fellesskapets ressurser selges!?

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har i nevnte stortingsmelding valgt å rette mye av sin oppmerksomhet på den delen av fiskerinæringen som har gått dårlig. Det er snakk om trålerflåten og bedrifter som bl.a Norway Seafood og Nergårdkonsernet. Kystflåten, den kystnære flåten, som går bra, ofres ikke mye oppmerksomhet.

Kystflåten står for levering av store mengder fersk fisk til kresne markeder nede i Europa. Kystflåten bidrar sterkt til verdiskapninga langs kysten og har et stort konkurranse-fortrinn med at de kan levere fersk fisk, fisket nært land, hver dag, med lave miljøkostnader. Kystflåten har et drivstoff-forbruk pr. kg. fanget fisk som er under 30 % av det trålerflåten har. Kystflåtens aktiviteter bidrar til å opprettholde arbeidsplasser og bosetting langs kysten. Kystflåten gir også en større

verdiskapning (definert som summen av lønninger, overskudd til eier og renter til banken) av fiskens verdi og har mere miljøvennlig drift enn trålerflåten. Fersk landet fisk eksporteres i tillegg til langt høyere priser enn trålerflåtens frossenfisk. Utfordringen er å stabilisere varestrømmen

aktivitetsplikten. Den såkalte pliktkommisjonen ble opprettet av Fiskeriminister Per Sandberg.

NMFs synspunkter til pliktkommisjonen står å lese på side 6.

Deler av trålerflåten har i dag en tilbudsplikt, en alternativ

Foto: Norges Miljøvernforbund

fra et svært varierende fangstmønster.

Norges Miljøvernforbund (NMF) mener at Sjømatmeldinga og Regjeringens politikk på denne måten undergraver verdiskapningen som kystflåten, den kystnære fiskeflåten, bidrar med på land. Regjeringens politikk og føringene i stortingsmeldingen er også i direkte strid med Havressurslovens bestemmelser som sikrer fellesskapet fiskeriressursene og bindingen mellom fiskeflåten på havet og mottak og foredling på land.

Da Sjømatmeldinga ble behandlet i Næringskomiteen i mars 2016 ble meldingen sendt tilbake til Regjeringen med krav om ytterligere utredninger om leveringsplikten, bearbeidingsplikten og

leveringsplikt, overfor fiskemottakene. Dette er samtidig en tilbudsplikt som i noen tilfeller kan misbrukes av flåten. Det er enkelt for en gitt tråler å tilby et fiskemottak en gitt mengde fisk på et gitt tidspunkt. Problemet vil i noen tilfeller være at fiskemottaket ikke kan ta imot så stort fartøy eller så store mengder fisk. Ikke alle kan ta imot frossenfisk heller. I noen tilfeller tilbys fiskemottaket frossenfisk tiltross for at tråler vet at mottaket ikke kan ta imot. Tråleren oppfyller i en slik situasjon på en måte sine forpliktelser, men fiskemottaket har ikke mulighet til å ta imot. Løsningen er ikke ombordproduksjon på tråleren. Løsningen er at den enkelte tråler må tilpasse

seg fiskemottakene slik at de kan levere fisken. De trålere som ikke kan eller vil levere fisken til fiskemottak iht. gitte kvotebetingelser må miste kvoten til fordel for kystflåten.

Utfordringene startet da tidligere Svein Ludvigsen (H) (2000-2005) åpnet for at redere kunne kjøpe og selge fangstkvoter felleskapets ressurser av hverandre. Selv om påfølgende fiskeriminister Helga Pedersen (AP) den gang snakket varmt om å få «lys i husan», å få økt bosettinga langs kysten, var det det motsatte som skjedde. Helga Pedersen videreførte i hovedsak Svein Ludvigsens politikk. Kvote ble konsentrert på færre og større fartøy. Når det nå skjer en omfordeling av fisken og fiskekvotene på denne måten, legger dette også føringer på hvem som får fiske og hvordan fisken videre skal foredles

og selges. I dag blir mere og mere av fisken fryst på havet og forlater landsdelen uten å ha bidratt til noe verdiskapning på land. 11 av 37 torsketrålere har i dag særskilt tillatelse til ombordproduksjon. Dette blir det ikke mye lokale arbeidsplasser av i fiskeværene langs kysten.

Det er jo også betimelig å spørre om hvor mye disse trålerne egentlig fisker. Det finnes i dag tilnærmet ingen kontroll av hvor mye fisk som finnes nedfrosset i det enkelte fartøy. Fartøyene fisker og frakter hele lasten sørover til en eller annen havn i Europa. Myndighetene kontrollerer kun papirene om bord på fartøyet, noe som lett kan fuskes med. NMF har all grunn til å tro at trålerne bedriver et utstrakt tjuvfiske på våre fiskeressurser.

Norske myndigheter har, siden Svein Ludvigsen var

Fiskeriminister, gjort det alvorlige feilgrepet mot felleskapet, at de har stjålet og gitt bort av felleskapets fiskeriresurser. Ressurser som skulle gi inntekter og verdiskapning til oss alle, er gitt bort til bedrifter der bare de selv tar fortjenesten. Dette er fullstendig uakseptabelt og må stanses.

Myndighetene vil nok komplisere ryddejobben med å ta tilbake fiskekvotene så mye at det nesten umuliggjøres. Det er uansett en jobb som må gjøres. De stjalne ressursene skal tilbake til felleskapet, deg og meg.

NMF foreslår at kvotene overtas av Staten for den pant den enkelte fiskebåtreder har på fartøyet i forbindelse med kvotekjøpet. Det er rett og rimelig at Staten overtar det økonomiske ansvaret for en fiskekvote de tidligere har garantert for overfor bankene.

Foto: Norges Miljøvernforbund

Alle som har kjøpt eller fått seg fiskekvoter er jo blitt direkte lurt av staten. Fartøyene får beholde kvoterettighetene mot betaling av en kvoteleie til staten. Dette kan også kalles ressursrente. Professor Torbjørn Trondsen ved Norges Fiskerihøgskole har foreslått at Statsfisk kan etableres. Statsfisk får i oppgave å reforede disse kvotene til fiskeflåten.

NMF ser nødvendigheten av at en fiskebåtredere har forutsigbarhet i sitt virke. Det betyr allikevel ikke at man må eie fiskekvoter. Tidligere har det enkelte fartøy fått tildelt tidsbegrensede fiskekvoter etter hva havet har hatt å gi. NMF ser ikke problemstillingen for hvorfor dette ikke kan

fortsette. Evigvarende kvoter er ikke noe løsning, men man burde kunne få kvoterettigheter over en tidsperiode på inntil 10-15 år, forutsatt at man driver aktivt fiske. Da har man en forutsigbarhet. Er ikke dette nok forutsigbarhet for en reder, så må nok størrelsen på fartøyet og kostnadene senkes.

Skal man også i fremtiden ha livskraftige kystsamfunn, er det svært viktig at myndighetene ikke fjerner fisken, selve livsgrunnet, fra kysten og kystbefolkningen. Fisken er felleskapets ressurs, som gir verdiskapning gjennom både arbeidsplasser og bosetting langs kysten. For å sikre at fiskeressursene fortsatt skal ha den verdi den har hatt for kystbefolkningen, også

i fremtiden, er det svært viktig at man opprettholder trålerflåtens leverings- og bearbeidingsforpliktelser overfor fiskemottakene langs kysten. De som unndrar seg forpliktelsene må også miste sine torsk kvoter. Kystflåten i samarbeid med fiskemottakene langs kysten har vist seg å være svært dyktig i å forvalte fiskeriressursene på en miljømessig bærekraftig og lønnsom måte. La det få være slik også i all fremtid.

Innspill til Pliktkommisjonen

- vedr. levering- og bearbeidingsplikten innen hvitfisknæringen

Fiskeriressursene langs kysten og i havområdene rundt er felleskapets ressurser. Fisken har vært grunnlag for arbeid og bosetting langs kysten fra tidens morgen. For å sikre at fiskeressursene fortsatt skal ha den verdi den har hatt for kystbefolkningen, også i fremtiden, er det svært viktig at man opprettholder trålerflåtens leverings- og bearbeidingsforpliktelser overfor fiskemottakene langs kysten. De som unndrar seg forpliktelsene må også miste sine torsk kvoter. Fiskeriressursene langs kysten og i havområdene rundt er felleskapets ressurser. Fisken har vært

et viktig næringsgrunnlag for befolkningen langs kysten fra tidens morgen. Tilgangen til fisk har også vært grunnlaget for mye av bosettinga langs kysten.

Dette er ressurser som myndighetene i dag har fått fullmakt til å forvalte på vegne av Norges befolkning. Havfiske- og kystfiskeflåten får tildelt årlige kvoter på fangst av de ulike fiskeslag.

De som får tildelt fiskekvoter forplikter seg samtidig til levering av all eller deler av fangsten til bestemte fiskemottak. På denne måten knytter man fangsten

av fiskeriressursene til aktiviteter på land, noe som sikrer bosettinga i de ulike fiskeværene. Nå ønsker myndighetene å gjøre endringer i pliktssystemet, noe Norges Miljøvernforbund (NMF) ønsker å kommentere overfor Pliktkommisjonen.

Leveringsplikten

NMF kan ikke akseptere at leveringsplikten oppheves. Leveringsplikten har sikret kysten et stabilt antall fiskemottak langs kysten. Reduseres antall fiskemottak vil kystflåten og spesielt den minste fiskeflåten etter hvert kunne få problemer med å levere fangsten. Dette vil være svært uheldig.

Stabil levering ved gitte fiskemottak sikrer aktivitetene ved mottaket og også en stabil bosetting i det enkelte fiskevær. NMF mener det er av stor betydning for både kystflåten og bosettinga i fiskeværerne at dagens ordning med leveringsplikt overholdes.

Bearbeidingsplikten

Bearbeidingsplikten på land har stor betydning for kystflåten og det enkelte fiskemottak og fiskevær. Forsvinner bearbeidingsplikten vil aktivitetene ved fiskemottakene og mottaksstasjonene, som ikke driver med bearbeiding, bli redusert noe som er svært uheldig. Konsekvensen blir at man ikke kan holde fiskemottakene i drift med usikre leveranser av fisk. Grunnlaget for drift ved fiskemottakene blir svekket når fisken fra trålerflåten forsvinner. Dette får naturligvis konsekvenser for arbeidstokken og dermed bosettinga i fiskevær. Fiskemottakene og mottaksanleggene er avhengig av stabile leveranser av fisk for å kunne holde fiskemottakene og fiskeværerne levende.

Legges fiskemottakene ned som følge av ustabile leveranser vil det igjen få uheldige konsekvenser for kystflåten, spesielt den minste fiskeflåten.

Aktivitetsplikten og trålekonsesjoner

Totalkvoten på torsk har i lengre tid vært fordelt med 70% til kystflåten og 30 % til trålerflåten.

Trålerflåten har fått sin kvoteandel ved at de samtidig overholder sine leveringsforpliktelser til gitte fiskemottak. Dette sikrer leveranse av råstoff til fiskemottakene. Når myndighetene nå ønsker å endre på trålerflåtens forpliktelser, vil det være naturlig at også fordelingen av totalkvoten blir endret. NMF forslår at kvotefordelingen står i samsvar med de faktiske leveringene kyst- og trålerflåten har ved fiskemottakene.

Den trålerflåten som benytter sine konsesjoner og overholder sine leverings- og bearbeidingsforpliktelser må få beholde sine kvoter. Den andel av flåten som ønsker seg bort fra sine forpliktelser må også miste sine kvoter. Dette får være et ufravikelig krav. Kvotene får da overdras kystflåten. Dette sikrer at hele torskekvoten blir levert og bearbeidet ved fiskemottakene langs kysten.

Fiskeriressursene langs kysten og i havområdene rundt er felleskapets ressurser. Fisken har vært grunnlag for arbeid og bosetting langs kysten fra tidens morgen. For å sikre at fiskeriressursene fortsatt skal ha den verdi den har hatt for kystbefolkningen også i fremtiden er det svært viktig at man opprettholder trålerflåtens leverings- og bearbeidingsforpliktelser overfor fiskemottakene langs kysten. De som unndrar seg forpliktelsene må også miste sine torskekvoter.

Foto: Norges Miljøvernforbund

Fiskebruket i Tromvika utenfor Tromsø er avhengig av sikre og helårlige leveranser av fisk. Dette sikrer arbeidsplassene og bosettinga.

Ringnotfartøy må utestenges

Norges Miljøvernforbund kan ikke akseptere at ringnotfartøy skal kunne fiske etter sild innenfor fjordlinjen langs kysten av Nord-Norge. Dette storstilte fisket etter sild skviser kystfiskerne ut av fjordene noe som også fører til et generelt inntektstap for disse.

Sildens overvintring langs kysten av Troms fører også med seg et stort antall hval som f.eks spekkhogger, knølhval og finnhval. Hvalene tiltrekker seg store mengder skuelystne, noe som har gjort kommersiell hvalsafari til et satsingsområde for flere aktører. Utfordringene for disse er at ringnotfartøyene fortrenger hvalen og ødelegger mye av deres etegilde på sild, noe som igjen kan ødelegge for hvalsafarien. NMF krever at ringnotfartøyene stenges permanent ute fra våre fjorder.

NMF har merket at det de siste ukene har pågått et storstilt fiske etter sild i Kaldfjorden i Troms. Fisket har vært foretatt av fartøy som er større enn 15 meter. Dette strider mot prinsippet om at slike fartøy har forbud mot å fiske innenfor fjordlinjen.

NMF har gjort seg kjent med at det i forskriften, Utøvelsesforskriftens § 33 f, er hjemlet et unntak som åpner for at fartøy uavhengig av størrelse skal kunne fiske etter sild innenfor fjordlinjen i en begrenset periode. Dette unntaket gjelder en rekke fjorder langs kysten.

At større fartøy, fartøy over 15 meter, inntar fjordene våre medfører i praksis at mindre kystfartøy blir fortrent ut av

disse, noe som er svært uheldig. Etableringen av fjordlinjen, og dermed også utestengselen av større fartøy, skulle være for å styrke vernet av kysttorsken og samtidig en støtte til fjord- og kystfiskerne. Dette skulle gjøres for å sikre deres inntekt på de ressursene de kunne fiske i fjordene og samtidig styrke bosettinga i ellers skrint tynt bosatte fjordsystem. Når større fartøy i dag inntar

Foto: Norges Miljøvernforbund

fjordene på jakt etter sild fortrenkes kystfiskerne ut av fjordene. Ringnotfartøyene fisker effektivt og tar dermed også betydelige mengder av den silda som finnes i fjordene. De større fartøyene fisker dermed opp de ressursene som kystfiskerne opprinnelig var påtenkt. Mange kystfiskere på sin side har eksempelvis vært nødt til å gå til Malangsgrunnen for å fiske, noe som er fullstendig uakseptabelt. Når en kystfisker må ut på Malangsgrunnen for å fiske medfører dette større drivstoffutgifter og større risiko for dårlig vær.

NMF mener det er fullstendig feil at ringnotfartøyene skal få tilgang til silderessursene innenfor fjordlinjen. Dette er hardt tiltrengte ressurser som

kystfiskerne trenger og kan fiske like godt som ringnotfartøyene. Ved å åpne tilgangen for ringnotfartøyene på denne måten lar man rederiene og storkapitalen, som ofte har rederiadresse utenfor landsdelen, stikke av med ressursene og dermed også fortjenesten. Igjen står kystfiskerne, frastjålet ressursene og inntektene. Denne politikken undergraver formålet med fjordlinjene, der målet var å sikre kystfiskerne ressurser.

Ringnotflåten har for øvrig såpass store båter at de ikke burde ha problemer med å fiske nødvendige mengder sild på yttersia.

Etter at så store mengder hval begynte å følge etter silden inn i fjordene, spesielt i Kaldfjorden, har flere aktører innenfor hvalsafari etablert seg. Det er viktig og bra at man kan vise fram vår storslåtte natur på denne måten. Problemet er at ringnotflåten fortrenger hvalen, noe som gjør at hvalsafarien må foregå nesten på yttersia og ikke inne i fjordene. Hadde ikke ringnotflåten tatt mesteparten av silda i fjordene, kunne hvalsafarien foregått i langt større grad inne i fjordene.

Rauåte

Rauåta er livsviktig som startfor for fiskelarvene og en nøkkelart for de marine økosystem. Tenk føre-var og si nei til kommersielt fiske etter rauåta langs kysten.

Norges Miljøvernforbund (NMF) kan ikke akseptere at det åpnes for kommersielt fiske etter rauåta langs kysten. Rauåta er svært viktig som startfor for en rekke fiskearter langs kysten. Startes det kommersielt fiske etter rauåta frykter NMF matmangel for fiskelarvene langs kysten med de konsekvenser dette får for de øvrige marine økosystem. Fiskeridirektoratet leverte tidligere i sommer en anbefaling til Fiskeriministeren der de mente det kunne åpnes for kommersielt fiske etter opptil 165 000 tonn rauåte langs kysten. NMF mener det er fullstendig uansvarlig å iverksette et fiske etter rauåta.

Rauåta er regnet for å være det viktigste næringsgrunnlaget og startforet til alle de fiskeslag våre fiskerier er basert på. Rauåta er også det viktigste næringsgrunnlaget og for de marine økosystem vi finner langs kysten vår og i

havområdene rundt Norge. Rauåta finnes i enorme mengder langs kysten og i havområdene rundt. Det er i forvaltningsplanen for rauåta anslått en biomasse på 33 millioner tonn, bare i Norskehavet. Rauåtabestanden er i artsdatabanken anslått til å være livskraftig. Rauåta er allikevel sårbar.

Kunnskapen om og rundt rauåtas biologi og økologi er også mangelfull, noe som gjør at man skal være særdeles forsiktig med kommersielt uttak. Hvordan er interaksjonene mellom rauåtebestanden og fiskebestandene?

Når fiskelarvene starter beitingen på rauåta og spesielt på rogn, må næringen være rundt fiskelarvene. Fiskelarvene har svært liten egenbevegelse og er avhengig av å «ligge midt i matfatet». Når det i tillegg til naturlige variasjoner skal tråles etter rauåta, så vil trålingen kunne være en katastrofe for fiskelarvene. Fiskelarvene mister tilgang til det viktige startforet.

Dette vil igjen få alvorlige konsekvenser for alle de marine økosystem

som er avhengig av rauåta.

Rauåta må være tilgjengelig for fiskelarvene i så stor grad som mulig. NMF er for øvrig gjort kjent med at trålere på jakt etter rauåta er observert innenfor grunnlinjen, i Vestfjorden, om våren.

Vestfjorden og Lofoten er en del av gyte og oppvekstområde for torsken og må skjermes for tråling etter rauåta.

Å tråle etter rauåta i Vestfjorden om våren er direkte miljøkriminalt.

NMF kan ikke akseptere at det åpnes for kommersielt fiske på rauåta, startforet for alle viktige fiskeslag langs kysten. Kunnskapen om rauåta og de interaksjoner bestanden har med fiskebestandene er for tynn. Rauåta er særdeles viktig for de marine økosystem langs kysten.

NMF krever at Fiskeriministeren bruker føre-var-prinsippet, tar hensyn til rødåtas nøkkelfunksjon i de marine økosystem langs kysten og i havområdene rundt, og sier nei til kommersielt fiske på rauåta.

Foto: Wikimedia Commons; MatthiasKabel

Tareskogen ødelegges av taretrålere

Miljøvernforbundet krever endret forvaltning og høsting!

Norges Miljøvernforbunds (NMF) kystovervåkingsfartøy MS Miljødronningen har dokumentert at taretrålere skader bunnsfauna og raserer havbunnen ved taretråling. Tareskogen har, i de fylker det gjelder, blitt omdannet til en lavproduktiv tareskog med lavt biologisk mangfold. Redusert biologisk mangfold fører til konsekvenser for sjøfugl som bruker tareskogen som beiteområde og for fisk som bruker

tareskogen som oppvekstområde.

NMF krever at hele forvaltningen av tang og tare må endres til en mere miljøvennlig drift. I forbindelse med at NMF var på vei nordover med kystovervåkingsfartøyet MS Miljødronningen kjørte vi gjennom Horta naturreservat i Nord-Trøndelag i sommer. I den forbindelse gjennomførte vi en undervannsbefaring med fartøyet ROV i et nylig trått taretrålingsfelt ble filmet. Filmen ([\[dex.aspx?pagelid=110&articleId=3492&news=1\]\(http://www.nmf.no/in-dex.aspx?pagelid=110&articleId=3492&news=1\)\) viser hvordan tareskogen og all bunnsfauna fullstendig er knust og/eller fjernet fra havbunnen. Havets regnskog har blitt systematisk forvandlet til en ørken. Det ble også funnet knuste koraller i de trålte feltene, noe som betyr at også slike økosystem har blitt ødelagt. Det naturlige landskapet formet av vær og vind har blitt fullstendig rasert som en nypløyd åker. Dette er fullstendig uakseptabelt.](http://www.nmf.no/in-</p></div><div data-bbox=)

Foto: Betram Sømne

Høy biodiversitet

Stortare (*Laminaria hyperborea*) er den arten det høstes mest på. Den vokser langs hele kysten og kan bli opptil 4 meter lang. En plante av stortare bruker normalt 7- 8 år på å oppnå full størrelse, noe som også fører til at artsdiversiteten ikke øker vesentlig før planten er nærmere 5 år gammel. Det er funnet stortare som har vært 15 år gammel. Tareskogen, som kan strekke seg fra fjæra og ned til ca. 30 meters dyp, er et viktig beiteområde for både sjøfugl og fisk i tillegg til at den er oppvekstområde for flere arter torskefisk.

Stor primærproduksjon, artsdiversitet og individtetthet gjør at tareskogen lettest kan sammenlignes med regnskogen. I en utrålt tareskog ved Rott i Rogaland ble det på 3 planter funnet gjennomsnittlig 82 arter og 7500 individer pr. plante.

Ødelagt kystfiske

Når taretrålere tråler så hardt på tareskogen som de gjør, vil dette føre til alvorlige konsekvenser for alt liv som er avhengig av tareskogen i mange år. Når all tareskog langs kysten av Rogaland nordover til fylkesgrensen til Nordland tråles iht. til høstingsplanen, vil kun 20-30 %

av tareskogen i de fylkene, til enhver tid være maksimalt 5 år og da ha en tilnærmet fullverdig artsdiversitet. Tareskogen vil ikke fungere som tareskog før tidligst 5 år etter taretråling. Da vil størrelsen på tareskogen være såpass stor at den på nytt kan fungere som skjul for fiskeyngel, samtidig som at biodiversiteten er økende. Tareskogen vil på nytt fungere som beiteområde for fisk og sjøfugl. Det vil si at ca. kun hvert 5. trålefelt langs kysten har en nødvendig viktig funksjon som beite og oppvekstområde for fisk og sjøfugl. Dette er svært alvorlig.

NMF har fått flere meldinger fra både kystfiskere og turistfiskebedrifter om at fisken er borte. Dette skyldes uten tvil taretrålingen.

Havressursloven §16 sier at «All høsting av anna utnyttning av villlevande marine ressursar skal skje så skånsamt som mogleg». Det som NMF i denne saken har dokumentert, viser at taretrålere overhodet ikke har trålt etter tare på en skånsom måte. Tareskogen og havbunnen for øvrig er rasert. Dette er et direkte brudd på Havressurslovens §16 og fullstendig uakseptabelt.

NMF ser meget alvorlig på de forhold som vi har avdekket i det som en gang var en tareskog. Derfor har NMF politianmeldt FMC Biopolymer, Buskalg og Tarebas for alvorlig brudd på Havressursloven.

Krav om endret forvaltning

Dagens forvaltning av tang og tare med en høstesyklus på 5 år, i praksis 4,5 år, er økologisk uforvarlig. Dagens forvaltning er direkte rovdrift på tareskogen med de konsekvenser dette har for økosystemene i og omkring tareskogen. Trålt tareskog er i dag et økosystem med lavt biologisk mangfold. NMF ser det nødvendig at man øker høstesyklusen til minimum 8 år. Da vil tareskogen igjen få et akseptabelt høyt biologisk mangfold, før den på nytt tråles. Tareskogen er et viktig økosystem for bl.a krepsdyr, sjøfugl og fisk, ikke bare som høstingsområde for FMC Biopolymer.

Dagens høstingsmetoder, der man drar en gaffellignende trål etter fartøyet, raserer taresko-

Foto: Erling Svensen

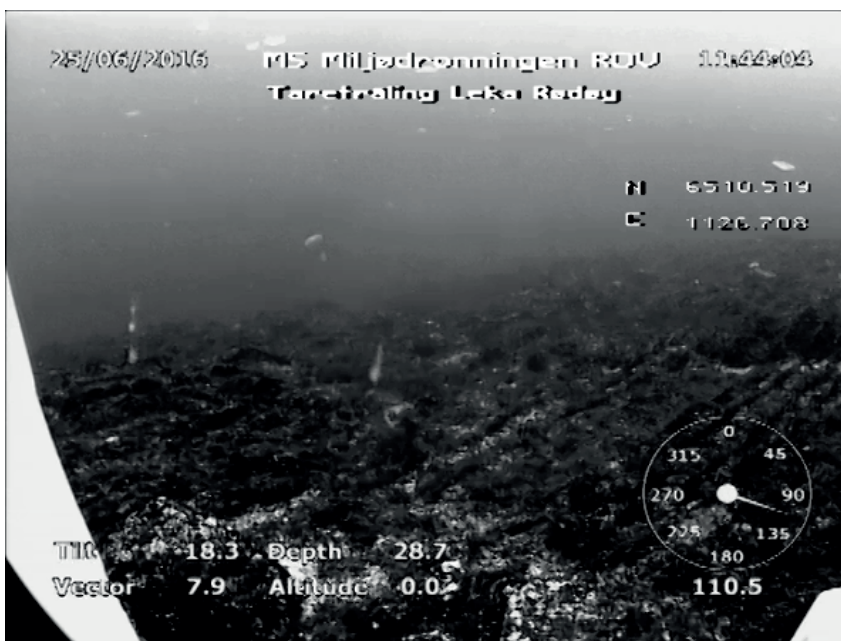

Foto: Norges Miljøvernforbund

gen fullstendig, da alle tareplantene fjernes i trålerfeltet. I tillegg knuses og ødelegges alt liv fullstendig på havbunnen. Dette er ikke holdbart og må endres.

NMF krever at driften legges om til «plukkhogst, grabbing av tang og tare». Ved bruk av grabb i høstingen av tang og tare vil man skåne økosystemene i tareskogen på en helt

annen måte. Dette vil sikre raskere gjenvekst, samtidig som at man opprettholder det biologiske mangfoldet i tareskogen.

NMF krever at Fiskeriminister fremlegger en faglig økologisk vurdering av bruk av grabb ved høsting av tang og tare. Forvaltningen av tang og tare med høstingsmetoder er nødvendig å endre.

Turistfisket må begrenses, ikke økes!

NMF kan ikke akseptere at det åpnes for mere turistfiske langs kysten. Fisket er uoversiktlig, ukontrollert og ikke bærekraftig. Hvert år eksporteres det et ukjent antall tonn med fisk ut av landet. Turistfiske er i dag en direkte trussel mot kysttorsken på sørlandet og kveita. NMF krever at myndighetene halverer mengden fisk fra 15 kg til 7.5 kg som turistene får ta med seg ut av landet.

Det foregår i dag et turistfiske langs kysten som er uoversiktlig, ukontrollert og ikke bærekraftig.

På landsplan finnes det over 600 turistfiskeanlegg. Dit kommer et ukjent antall turister som fisker det de måtte få på kroken. Storkveita er en av favorittene, skal vi tru de utalige youtube-videoene man

finner på internett. Storkveita, er hunnkveiter, som er viktige for gytebestanden. Hannkveitene kan bli opptil 50 kg, mens hunnkveita kan bli opptil 300 kg. Når kveita gyter i fjordene vil turistfiske være en trussel mot kveitebestanden langs kysten. Turistfiskerne er å finne langs kysten hele året og gir ikke kveita noe som helst ro når de kommer inn fjordene for å gyte. Gytetiden for kveita er i perioden desember til mai. En annen art som lever farlig med turistfiskere på fiske er kysttorsken. Kysttorsken, spesielt i Sør-Norge har en særdeles svak gytebestand og er svært sårbar for beskatning. Turistfisket bidrar i dag til et uoversiktlig uttak av kysttorsk som kan skade bestanden.

Turistfiskerne tar gjerne bare fileten av fisken. Dette betyr at 1 kg frosset fisk på vei ut

av landet er egentlig langt mere fisk. Ifølge norsk omregningsfaktor er 1 kg torskfilet uten skinn og bein lik ca. 3,0 kg rundt torsk. Dette betyr i teorien at 15 kg frosset torskfilet egentlig er ca. 40 kg sløyd fisk. Når myndighetene nå ønsker å fordoble turistkvoten fra 15 til 30 kg forstår man hvor galt det bli. Når man i tillegg ikke fører ressurskontroll ved de ulike anleggene vet man egentlig ingenting om hvor mye fisk som fiskes. Nyhetsoppslag om turister som har forsøkt å smugle flere hundre kilo fisk over grensa vitner om et turistfiske fullstendig uten kontroll. NMF kan ikke akseptere at turistkvoten for eksport av fisk ut av landet økes. NMF krever at kvoten reduseres med 50 % til 7,5 kg. Samtidig må ressurskontrollen ved turistfiskeanleggene styrkes.

Sildeeventyr på kysten av Troms

Foto: Norges Miljøvernforbund

I de siste årene har store mengder NVG sild (Norsk vårgytende sild) brukt kysten og fjordene i Troms som overvintringsområde. I kjølvannet av dette, har et stort antall spekkhoggere og knølhval kommet for å beite på silda.

Arne Næss og dypøkologien:

Menneskene og mangfoldet

"Vi lever på en ufattelig nydelig liten planet. Men vår eksistens som mennesker er truet. Hvis vi skal overleve må vi lære oss å tenke annerledes. Fremtidens tanker må være naturlojale. De må omfatte alle mennesker. Alle levende vesener. For alt levende liv har en egenverdi. Dypøkologi er en tenkemåte for fremtiden. Den kan hjelpe oss å finne alternativer til det som i dag synes å være livsfarlig og uforpliktende tankeløshet. Dypøkologi er en form for moralsk alvor, basert på analyse og vitenskap. I bunn og grunn tar dypøkologien sikte på å avklare hva livskvalitet er og hvilke varige gleder vi kan ha som mennesker. Derfor er dypøkologi også fantasi og lek. Men i kjernen er dypøkologi en holdning. En forpliktende holdning."

Slik oppsummerte Arne Næss, da 95 år gammel, sin filosofi på slutten av et langt liv i tenkningens tjeneste. Gjennom sitt fokus på økologi, satte han et gryende miljøengasjement i verden på dagsordenen. Da det organisatoriske utløpet for økologisk tenkning, Framtiden i våre hender, ble grunnlagt av Erik Dammann i 1974, var Arne Næss en selvskreven mentor og støttespiller. Da det politiske utløpet for økologisk tenkning, Miljøpartiet De Grønne, ble opprettet i 1988, var Arne Næss en inspirasjonskilde og støttespiller. I bunnen for alle initiativene for miljøet lå erkjennelsen av at "fremtidens tanker må være naturlojale".

Miljøbevegelsen ble lenge sett på som en kuriositet. Man brukte merkelapper som "gamle hippier" og "romantikere" om dem som forfektet en verdensanskelse bygget på erkjennelsen av mennesket som en integrert del av økosystemet og at alle deler av økosystemet har verdi i kraft av seg selv. Arne Næss publiserte i 1973 en tekst hvor han påpeker et skille mellom det han kaller grunn økologi og dyp økologi. Dette ble inngangen til videreutviklingen av retningen DYPøkologi, og sammen med George Sessions formulerte og publiserte han i 1984 åtte punkter for å beskrive og begrense begrepet dypøkologi.

1. Utfoldelsen av og velferden til alt menneskelig og ikke-menneskelig liv på jorden har verdi i seg selv. Disse verdiene er uavhengige av den nytteverdi den ikke-menneskelige delen av naturen kan ha for menneskelige formål.
2. De ulike livsformenes rikdom og mangfold bidrar til å virkeliggjøre disse verdiene, og har også verdi i seg selv.
3. Mennesker har ingen rett til å redusere

dette rike mangfoldet med mindre det gjøres for å tilfredsstille livsviktige behov.

4. Utfoldelsen av menneskelige liv og kulturer er forenlig med en betydelig mindre menneskelig befolkning. Utfoldelsen av ikke-menneskelige liv krever på lang sikt (i et tidsperspektiv på flere hundre år) en betydelig mindre menneskelig befolkning i fremtiden.
5. Nåværende inngrep i den ikke-menneskelige delen av naturen er av altfor stort omfang, og situasjonen forverres hurtig.
6. Politikken må derfor legges om. Aktuelle politikkområder berører grunnleggende økonomiske, teknologiske og ideologiske strukturer. Den resulterende tilstanden vil være dypt forskjellig fra den nåværende.
7. Den ideologiske endringen vil hovedsaklig bestå i en verdsetting av livskvalitet (å dvele ved situasjoner av iboende verdi) snarere enn å holde fast ved en stadig økende materiell levestandard. Folk vil få en dysindig forståelse av forskjellen på storvoksthet og storhet.
8. De som slutter seg til de foregående punktene har en forpliktelse til å prøve å virkeliggjøre de nødvendige forandringene.

Det er mange måter å oppfatte verden på. Det ser vi av historiebøkene, og det ser vi i samtidsdebatten. Å finne sannheten om verdens beskaffenhet har vært filosofenes mål helt siden antikkens grekere vandret på jorda - og kanskje også før det. Det ligger i menneskets natur å undres på tilværelsens hva, hvorfor og hvordan. Mye er tenkt, og i takt med tida har verden endret seg. På jorda i mars 2012 erfarer vi at regnskog hogges ned og at dyrearter derigjennom forsvinner. Vi ser at klimaet har blitt mer ekstremt med flere store flommer, flere harde tørkeperioder og endringer i de lokale nedarvede værerefaringene. Røster rundt om i verden tar til orde for ansvarliggjøring av mennesket for at verden er i ubalanse. Andre røster

rundt om i verden tar til orde for at det vi er vitne til i flora, fauna og klima kun er naturens egen variasjon over et spenn på millioner av år.

Med dypøkologiens gryende ansvarliggjøring av mennesket i en verden der klimaforandringer og regnskogsproblematikk ennå ikke var på dagsorden eller i folks bevissthet, fikk vi et redskap for hvordan harmonien og livskvaliteten kan råde. Er vi villige til å gripe dette redskapet og omfavne de dypøkologiske verdiene?

Menneskets fornuft er ikke en enhetlig valør. Fornuften kan være egoistisk basert gjennom at mennesket ser seg som verdensaltets forvalter med rett til å bestemme hvilke deler av verden som skal ha verdi og derigjennom hvilke deler som per definisjon er uten verdi - for mennesket. Fornuften kan også være altruistisk gjennom å anerkjenne det samfunnsmessige ansvaret som ligger i å styre og lede verden - ansvaret for å anerkjenne at alt har en verdi, om enn ikke for mennesket her og nå.

Dypøkologiens far Arne Næss (1912-2009) var i forkant av den moderne tidsånd da han formulerte viktigheten av å ivareta det biologiske mangfoldet. Gjennom de tiårene som har gått siden lanseringen av de åtte økologiske punktene på begynnelsen av 1970-tallet, har en begynnende modningsprosess funnet sted. Mennesket hadde gjennom århundrer vokst seg inn i tanken om sin egen storhet. Det tar således tid å se seg selv som en del av et hele. Det krever en evne til å se ting utenfra. For å la dypøkologien forklares gjennom en parafraze over Henrik Ibsen: Mennesket bør se alle sine handlinger som en del av en helhet, ikke stykkevis og delt som isolerte hendelser uten innvirkninger på helheten.

Denne helheten var det Norges Miljøvernforbund ønsket å fokusere på da organisasjonen ble stiftet i 1993. Gjennom sitt urbefolkningsinspirerte emblem signaliserte man en ambisjon om å videreføre verdens urbefolkningers syn på naturen som en levende organisme, der alle deler er viktige for at helheten skal kunne opprettholdes. Miljøvernforbundet lar i sitt emblem ørnen, treet og padda symbolisere alt liv i lufta, på land og i vannet, og sola representerer energien som er livgivende for både menneskene og andre livsformer. Alt dette er samlet i en totem som står for den livsnerven vi mennesker er forutbestemt til å verne om og ta vare på.

Foto: © Pål Bental

Bli Medlem/Miljøfadder

Velg den eller de miljøsakene du vil støtte.
Når du vil melde deg inn,
send inn slippen under, eller besøk vår
hjemmeside: nmf.no/medlem

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og sted: _____

Epost: _____

Telefon: _____

Pensj./stud. kr 200,- pr år
 Miljøfadder fra kr 500,- år

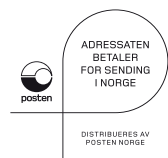
Vanlig medlem kr 380,- pr år
Støtte over kr 500,- gir rett til skattefradrag

Jeg ønsker medlemskap

Mine interesseområder:

- Levende Hav
- Klima/Energi
- Truede Arter
- Samferdsel
- Trygg Mat
- Miljøgifter/Avfall

Annet:.....

Norges Miljøvernforbund
Svarsending 7876
0097 Oslo

Norges Miljøvernforbund
Postboks 593
N-5806 BERGEN

Tlf: 55306700
www.nmf.no
nmf@nmf.no

Orgnr: 95210571982
Kontonummer:
3633 41 17116

Foto: Erling Svensen